

Moeizame start van Kortgeense ulo

door A. J. Barth

Het zal stil worden in ons dorp. Het vrolijke lachen van jonge mensen zullen we missen. De bedrijvigheid in de Hoofdstraat in het vrij kwartier is voltooid verleden tijd.'

Het raadslid Van Damme, die deze zinnen op 2 februari 1984 liet klinken in de raadszaal van het gemeentehuis in Kortgene, ging met pijn in het hart akkoord met de opheffing van de openbare mavo van Kortgene. Talloze Noord-Bevelanders op het voormalige eiland en ver daarbuiten bewaarden de beste herinneringen aan het oude schoolgebouwtje aan de Burgemeester Snellenstraat, waar de ulo (uitgebreid lager onderwijs) van start was gegaan.

Op 1 augustus 1985 was het voorbij en bleven de deuren van het schoolgebouw dat toen aan de Wilhelminastraat was gevestigd, dicht. Een dalend aantal geboorten op Noord-Beveland, te weinig leerlingen, minder lesuren waren factoren, die er toe leidden dat de school niet meer te redden was. Fusiebesprekingen met het Goese Lyceum hadden geen resultaat gehad. Samenwerking met de Christelijke Mavo in Wissenkerke was niet van de grond gekomen. De ironie van lot wilde, dat de school in 1984 zestig jaar bestond.

Nu was de stichting van de school bepaald niet van een leien dakje gegaan. Daar zullen we het eens over hebben.

't Was in 1923 zeker nog geen gemeengoed, dat Noord-Bevelandse kinderen na een minimaal zesjarig verblijf op de lagere school vervolgonderwijs genoten. De gelukkigen onder de arbeiderskinderen brachten het misschien tot het volgen van de lessen op de Ambachtschool in Goes. Normaal was koeienwachter worden of dienstbode. Kinderen van middenstanders moesten naar de ulo's in Goes en onderwijs aan de hbs (hogere burgerschool) was slechts weggelegd voor het kroost van de dokter, dominee en notaris.

Het stichten van een ulo in Kortgene zou een uitkomst betekenen voor vele Noord-Bevelandse gezinnen. Daarvan was de gemeenteraad van Kortgene, die tot het stichten van de school moest besluiten, ook wel overtuigd, maar voorhands bleef de knip van de beurs gesloten.

Brug te ver

In de vergadering van 10 september 1923 becijferden ze, dat een gebouw met twee lokalen bijna dertienduizend gulden ging kosten. Een woning voor het te benoemen hoofd vroeg om f 6700. Het totaalbedrag van twintig mille was een brug te ver. Dat betekende een jaarlijkse last aan rente en aflossing van f 2500.

De schoolopziener, die ook ter vergadering aanwezig was, had mooi praten.

Het eerste schooltje gebouwd voor het uitgebreid lager onderwijs in Kortgene. Later deed het dienst als kleuterschool. Daarna werd het verbouwd tot een aantal woningen. foto gemeente Noord-Beveland.

Hij moest maar eens terugkomen op een vergadering, waarop ook gemeentebestuurders van Kats, Colijnsplaat en Wissenkerke aanwezig waren. Natuurlijk kon de school in de stad Kortgene worden gebouwd, maar dan wel voor rekening van de gezamenlijke gemeentebesturen.

Toen er gestemd werd, waren drie leden voor het oprichten van een ulo, drie stemden tegen en één, een verklaard voorstander van bijzonder onderwijs, onthield zich van stemming. Burgemeester Snellen, de promotor van de school, was terug bij af.

Hij kreeg hulp van de Kortgeense bevolking. Een dag later al hield de raad opnieuw vergadering, want 24 ingezetenen dienden een verzoek in tot stichting van de school. Dat aantal was volgens de wet precies voldoende. Het kwam evenwel tot herhaling van zeten. De voorstanders bleven voor, de tegenstanders veranderden evenmin van mening en de onthouder van stemming, stemde weer niet. Voor de tweede maal strandde de stichting van de school.

Comité van Actie

Op 21 november 1923 ging de raad verder. Er was in Kortgene een Comité van Actie opgericht, dat 102 handtekeningen had verzameld van mensen, die de

oprichting van de ulo-school wensten. Bovendien hadden zes landbouwers die aan de Prinsendijk woonden, vlakbij Kortgene, doch op grondgebied van de gemeente Colijnsplaat, een jaarlijkse bijdrage toegezegd van in totaal dertig gulden. Die belofte deden ze voor tien jaar gestand, mits de school er zou komen.

Het college van burgemeester en wethouders, waarin burgemeester Snellen wegens ziekte ontbrak, stelde voor om de zaak terug te verwijzen naar het college van burgemeester en wethouders. Dat kon dan de zaak nog eens op zijn gemak bekijken en overleg voeren met de andere Noord-Bevelandse gemeentebesturen. Voor de goede orde: locoburgemeester Dorst was tegenstander van de school.

Maar in dat valletje bleefde het raadslid Heijboer niet te trappen. Hij verwachtte weinig heil van die gezamenlijke bespreking en stelde voor om in beginsel te besluiten tot stichting van de school. 't Zou bovendien een te grote klap in het gezicht van het Aciecomité zijn. Maar zijn college Markusse bracht daar tegen in, dat de raad van Kortgene bestond uit mannen die op een leeftijd waren gekomen waarop ze toch wel wisten wat ze deden. Het ging er niet om deze zaak op aandringen van personen buiten de

raad voor de derde maal te behandelen. Vier raadsleden besloten het verzoek terug te verwijzen naar het college. Twee leden stemden tegen.

Geheelonthouder

Op 14 februari 1924 ging men verder. Colijnsplaat en Kats waren bereid om Kortgene financiële steun te verlenen voor de openbare ulo-school. Wissenkerke zou niet meedoen. Daar was al een christelijke ulo. De voorstanders waren voor, de tegenstanders onverzettelijk en de onthouder bleek geheelonthouder. Voor de derde maal verdween het voorstel tot stichting van tafel.

Redding kwam van Colijnsplaat en Kats. Zolang Wissenkerke weigerde een bijdrage te betalen, zouden deze twee gemeenten meer betalen. Op 17 maart 1924 was dat voor wethouder Dorst, de felste tegenstander, reden om van mening te veranderen. De burgemeester dankte zijn wethouder uitvoerig, maar het raadslid Salomé gaf te kennen van dergelijke pluimstrijkerij niet gediend te zijn. De school kwam er en ging in september 1924 van start, met één hoofd en één onderwijzer. Jarenlang functioneerde de school naar behoren, totdat er zoals hiervoor vermeld, de klad inkwam. Misschien kan er eens gedacht worden aan een reünie?